

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 marca 2017 roku

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Oskarżony M. K. i oskarżona A. K. zawarli, w dniu (...)r., związek małżeński, z którego posiadają dwoje małoletnich dzieci. W dniu (...) r. pomiędzy Bankiem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. a kredytobiorcą – odpowiedzialnymi solidarnie za spłatę zadłużenia M. K. i A. K. zawarta została umowa kredytu budowlano – hipotecznego nr (...) - (...) zgodnie z którą bank udzielił kredytobiorcy kredytu w wysokości (...)W dniu (...)r. natomiast ustanowione zostało na rzecz obojga małżonków spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...). Zgodnie z wpisem w dziale drugim księgi wieczystej o numerze (...) własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...) przysługiwało obojgu oskarżonym na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej.

W dniu (...) r. oskarżycielka posiłkowa E. S. zawarła z oskarżonym M. K. umowę o roboty budowlane. Na podstawie tejże umowy M. K. został zobowiązany do wybudowania w miejscowości W., zgodnie z dokumentacją projektową i oddania E. S. domu z bali drewnianych. Prace miały być realizowane etapowo, zgodnie z załączonym do umowy harmonogramem robót.

Oskarżony nie wywiązał się jednak z postanowień zawartej z E. S. umowy, dlatego też wymieniona była zmuszona zlecić wykonanie poszczególnych robót budowlanych nowemu wykonawcy.

W związku z powyższym E. S. wezwała M. K. do naprawienia szkody poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty (...) zł. Oskarżony nie uiszczył jednak wskazanej kwoty, dlatego też E. S. złożyła przeciwko niemu w dniu (...)r. w Sądzie Okręgowym w R. pozew o zapłatę w postępowaniu upominawczym.

Nakazem zapłaty z dnia (...) r., sygn. akt (...) Sąd Okręgowy w R. zobowiązał M. K. do zapłacenia E. S. kwoty (...) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty oraz do zwrotu kosztów procesu we wskazanej kwocie w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty.

Oskarżony, po doręczeniu mu w dniu (...)r. powyższego nakazu zapłaty, dnia (...) r. złożył od niego sprzeciw. Sąd Okręgowy w R. postanowieniem z dnia (...)r., sygn. (...) odrzucił jednak wniesiony przez M. K. sprzeciw jako złożony po terminie. Ten sam Sąd postanowieniem z dnia (...)r., sygn.(...), oddalił również wniosek o przywrócenie terminu i odrzucił złożony przez oskarżonego sprzeciw. Sąd Apelacyjny w R. nie uwzględnił zażalenia M. K. na powyższe orzeczenie i odrzucił je postanowieniem z dnia (...) r., sygn.(...)

Postanowieniem z dnia (...) r., sygn. akt(...) Sąd Okręgowy w R. na wniosek E. S., nadał prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia (...) r. klauzulę wykonalności i zasądził od M. K. na rzecz wymienionej zwrot kosztów postępowania klauzulowego.

Następnie w dniu (...)r. E. S. złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. M. M. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko M. K. na podstawie tytułu wykonawczego wydanego przez Sąd Okręgowy w R. Postępowanie egzekucyjne o sygn. (...)zostało jednak umorzone postanowieniem z dnia (...) r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji w związku z tym, iż nie odnaleziono majątku M. K. podlegającemu zajęciu, zaś ujawnione mieszkanie w bloku stanowi współwłasność małżeńską i jest obciążone hipoteką.

W dniu (...) r. E. S. złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. J. K. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko M. K. w celu wyegzekwowania zasądzonych od niego na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego

w wysokości 1800 zł. Również to postępowanie egzekucyjne zostało umorzone, postanowieniem z dnia(...), sygn. (...)wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W ramach prowadzonego pod sygn. (...) postępowania egzekucyjnego, także z wniosku E. S., na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty o sygn. (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym wR. J. K. wszczął egzekucję w stosunku do nieruchomości przysługującej M. K.. O zajęciu nieruchomości została zawiadomiona również jego żona A. K.. Oboje oskarżeni byli także obecni podczas przeprowadzania czynności w związku z prowadzoną egzekucją w miejscu ich zamieszkania – w mieszkaniu przy ul. (...) w R. – w dniu (...)r. i złożyli na protokole sporządzonym z tejże czynności własnoręczne podpisy. Oskarżona A. K. w dniu (...) r. złożyła sprzeciw na zajęcie wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości, a w dniu (...) r. złożyła wniosek o umorzenie postępowania.

W dniu (...) r. E. S. złożyła przeciwko oskarżonym w Sądzie Rejonowym w (...) pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej, a w dniu (...)r. wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przysługującego M. K. i A. K., który został oddalony postanowieniem z dnia (...) r., sygn. akt (...).Jednakże powyższe orzeczenie, w wyniku złożonego przez E. S. zażalenia, zostało zmienione przez Sąd Okręgowy w R.postanowieniem z dnia (...), sygn. akt (...), poprzez udzielenie zabezpieczenia zgodnie ze złożonym wnioskiem.

Postanowieniem z dnia (...) r., sygn. akt(...), oddalony został ponadto wniosek, złożony przez E. S. do Sądu Rejonowego w R., o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika na nakaz zapłaty z dnia (...)r. Dlatego też Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R.postanowieniem z dnia (...) r., umorzył postępowanie egzekucyjne dotyczące nieruchomości małżonków M. i A. K..

Oskarżona A. K. w dniu (...) r., działając przez swojego pełnomocnika, złożyła do Sądu Okręgowego w R. przeciwko M. K. pozew z dnia (...) r. o orzeczenie separacji, w którym wniosła m.in. o dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), obciążone kredytem będzie przysługiwać A. K. bez konieczności spłaty na rzecz M. K. wraz z przejęciem spłaty pozostałej części kredytu, którym jest obciążone. A. K. powyższym działaniem ułatwiła M. K., działającemu w celu udaremnienia wykonania nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w R. w dniu (...)r. sygn. akt (...)uszczipienie wierzyciela E. S..

Oskarżony zaś w odpowiedzi na pozew z dnia (...) r., działając w celu udaremnienia wykonania wyżej opisanego orzeczenia – nakazu zapłaty, uszczuplił zaspokojenie wierzyciela E. S., wyrażając zgodę na powyższe warunki, tj. darując składnik swojego majątku w postaci udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego swojej żonie A. K.. Ponownie podczas rozprawy przed Sądem Okręgowym wR., sygn. akt(...)w dniu (...)r. A. K. podtrzymała powyższe żądanie pozwu a M. K. wyraził na nie zgodę.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w R.wyrokiem z dnia (...) r., sygn. (...) orzekając separację oskarżonych A. i M. K., orzekł również m.in. o zgodnym podziale majątku dorobkowego stron w ten sposób, że własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R. przyznał co do całości A. K., bez obowiązku spłaty na rzecz M. K., ustalając jednocześnie, iż oskarżona przejmuje spłatę pozostałej części należności głównej wraz z odsetkami wynikającymi z zawartej z Bankiem (...) Spółka Akcyjna w K. umowy kredytu budowlano – hipotecznego z dnia (...)r. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu (...)r.

Zadłużenie z tytułu udzielonego oskarżonym na podstawie umowy z dnia (...)r. kredytu budowlano – hipotecznego na dzień (...) r. wynosiło 37 905,23 CHF (132 642 zł), na dzień (...)r. - 37 445,97 CHF (128 346 zł), zaś na dzień (...) - 35 258,96 CHF (121 714 zł).

Wartość rynkowa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w R. przy ul. (...) została oszacowana na kwotę 275 240 zł, a wartość rynkowa 1/2 udziału na kwotę 137 620 zł.

W związku z powyższym w wyniku przeniesienia przez M. K. na rzecz A. K. spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...) doszło do uszczuplenia możliwości zaspokojenia wierzytelności E. S., przy czym uszczuplenie miałyby miejsce nawet wtedy gdyby doszło do spłaty istniejącego zobowiązania.

(dowody: częściowo wyjaśnienia oskarżonego M. K. k. (...) zeznania świadka J. K., k. (...), zeznania świadka E. S. k. (...), zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wraz z załącznikami k. (...) kserokopie akt Sądu Okręgowego w (...) sygn.(...), kserokopie akt komorniczych sygn. (...) (...) oraz sygn. (...) notatka urzędowa wraz z załącznikami k. (...) operat szacunkowy sporządzony przez biegłego P. K. k. (...), opinia ustna biegłego P. K. k. (...), dokumentacja bankowa k. (...) akta sprawy Sądu Okręgowego w R. o sygn. (...) i sygn.(...) wraz z załącznikami)

Oskarżony M. K. ma (...) lat, jest ojcem dwóch córek w wieku (...) lat, pozostaje w separacji. Posiada wykształcenie wyższe, z zawodu jest technikiem - elektrykiem. Jest zatrudniony na stanowisku kierownika zakładu na 1/2 etatu z wynagrodzeniem (...) zł. Nie posiada majątku.

Oskarżony M. K. był leczony psychiatrycznie z powodu depresji. Biegli z zakresu psychiatrii i psychologii w wydanej przez siebie w przedmiotowej sprawie opinii pisemnej, w oparciu o analizę akt sprawy i badanie sądowo – psychiatryczno – psychologiczne oskarżonego nie stwierdzili u niego objawów klinicznych choroby psychicznej, rozpoznali natomiast osobowość nieprawidłową. Zaopiniowali również, iż w czasie czynu oskarżony posiadał zachowaną zdolność do rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Oskarżony był uprzednio karany: wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia (...) r., sygn. akt (...) za czyn z art. 158 § 1 kk oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w J.z dnia (...) r., sygn. akt (...), za czyn z art. 286 § 1 kk.

(dowód: oświadczenie oskarżonego k. (...), odpis historii choroby oskarżonego M. K. k. (...), opinia sądowo-psychiatryczno - psychologiczna k. (...), karta karna k. (...)

Oskarżona A. K. ma (...) lat, jest matką dwóch córek w wieku (...) lat, pozostaje w separacji. Posiada wykształcenie średnie, z zawodu jest dietetykiem. Obecnie nie pracuje. Jest właścicielką mieszkania o powierzchni 53 m⁽²⁾. Nie była leczona psychiatrycznie, neurologicznie ani odwykowo, nie była również uprzednio karana.

(dowód: oświadczenie oskarżonej k. (...), karta karna k. (...)

Oskarżony M. K. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił (k. (...)) że sam prowadził działalność, nie mówił nikomu jak mu idzie, nie informował żony o swoich zobowiązaniach, uważając, iż jest to jego sprawa. Podał ponadto, iż to jego żona wystąpiła z propozycją wniesienia o separację i podział majątku, zostawiła go, zażądała również mieszkania, które zostało kupione na kredyt, w zamian za to, że będzie je sama spłacać. Oskarżony wyjaśnił, że to żona wniosła wkład finansowy – zarobiła pieniądze za granicą, dostała też pieniądze od swojej matki, która sprzedała w tym czasie mieszkanie, a mają dwoje dzieci, więc nie mógł postąpić inaczej. M. K. podał również, iż mieszkanie zostało kupione przez nich wspólnie około 7,8 lat temu za (...) tys. złotych, żona wpłaciła wkład własny i wspólnie wzięli kredyt hipoteczny na to mieszkanie na 25 lat we frankach szwajcarskich. Oskarżony wyjaśnił, że budował dom dla pani S., dostał połowę pieniędzy i popadł w długi.

Sąd uznał wyjaśnienia złożone przez oskarżonego M. K. za wiarygodne jedynie w części, w której są zgodne z pozostałym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie materiałem dowodowym, tj. co do zakupu przez niego i jego żonę mieszkania, zaciągnięcia kredytu hipotecznego, faktu budowania domu dla E. S. przez oskarżonego. Sąd nie dał natomiast wiary wyjaśnieniom złożonym przez oskarżonego w części w której nie przyznaje się on do popełnienia zarzucanego mu czynu. Treść wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie zdeterminowana jest, zdaniem Sądu, chęcią uniknięcia odpowiedzialności karnej za ten czyn i stanowi jedynie element przyjętej przez niego linii obrony w przedmiotowej sprawie. Wyjaśnieniom M. K. w tym względzie zaprzeczają przede wszystkim obiektywne, jasne, spójne i rzeczowe zeznania złożone w sprawie przez świadka J. K. – komornika przy Sądzie Rejonowym w R. a także konsekwentne zeznania świadka E. S.. Jak wynika ze zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego M. K. wiedział o prowadzonej przeciwko niemu egzekucji, miał świadomość, iż posiadane przez niego

mienie w postaci udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego zostało zajęte. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż oskarżona A. K. wniosła przedmiotowy pozew o orzeczenie separacji i podział majątku w dniu (...) r., a więc niedługo po tym jak doszło do zajęcia nieruchomości, o czym wiedzieli już wtedy oboje oskarżeni. Oskarżony z pewnością zdawał sobie również sprawę z tego, iż jego udział we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w (...)w R. był jedynym składnikiem majątku z którego możliwym było prowadzenie egzekucji, natomiast mimo tego wyraził zgodę na dokonanie podziału majątku wspólnego zgodnie z warunkami przedstawionymi przez jego żonę, tj. darował jej składnik swojego majątku w postaci tego udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego.

Oskarżona A. K. również nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i wyjaśniła (k(...)) że nie interesowała się działalnością męża, nawet o niej nie wiedziała, nie wiedziała również o co chodzi w sprawach dotyczących rozszerzenia klauzuli wykonalności i przymusowego podziału majątku, to ona zaproponowała separację i podział majątku. A. K. wyjaśniła, że składała do komornika wnioski o zwolnienie spod zajęcia części prawa do lokalu, która należała do niej, jednak nie przyniosło to skutku. Oskarżona podała ponadto, iż zaproponowała, że weźmie całe mieszkanie, ponieważ mąż nie wniósł żadnego wkładu, pieniądze na wkład były jej i jej rodziców.

Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonej A. K. w których nie przyznaje się ona do popełnienia zarzucanego jej czynu. Zdaniem Sądu, wyjaśnienia te stanowią jedynie linię obrony przyjętą przez oskarżoną, a mającą uchronić ją przed odpowiedzialnością karną za popełniony czyn. Wyjaśnieniom A. K. zaprzeczają przede wszystkim obiektywne, jasne, spójne i rzeczowe zeznania złożone w sprawie przez J. K. – komornika przy Sądzie Rejonowym w R. a także konsekwentne zeznania E. S.. A. K. miała świadomość toczącego się wobec jej męża postępowania egzekucyjnego, została zawiadomiona o zajęciu nieruchomości, ponadto spisano w dniu (...)r. protokół z jej udziałem, w dniu (...). złożyła sprzeciw na zajęcie wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości, a w dniu (...)r. złożyła wniosek o umorzenie postępowania, które to czynności miały miejsce jeszcze przed skierowaniem przez nią pozwu o orzeczenie separacji i podział majątku.

Świadek J. K. – komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. na rozprawie podał, iż nie wie w jakiej sprawie został wezwany, podtrzymał jednak swoje zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym. W postępowaniu przygotowawczym J. K. złożył zeznania w których opisał przebieg prowadzonych przez niego pod sygn. (...) i (...)postępowań przeciwko dłużnikowi M. K. z wniosku wierzyciela E. S.. Świadek podał, iż nieruchomość, tj. lokal mieszkalny przy ul. (...) w (...) w R., była jedynym składnikiem majątku z którego możliwym było prowadzenie egzekucji. J. K. zeznał, iż jego zdaniem zachowanie dłużnika polegające na wyrażeniu zgody na taki podział majątku miało na celu udaremnienie prowadzenia egzekucji z tej nieruchomości i nosiło znamiona wyzbycia się zajętego majątku. Świadek podał ponadto, że przy takim podziale majątku prowadzenie dalszej egzekucji z tej nieruchomości możliwe byłoby dopiero po uzyskaniu klauzuli wykonalności do tytułu wykonawczego na A. K., a w jego ocenie w zaistniałym stanie faktycznym uzyskanie takiej klauzuli przez wierzyciela na żonę dłużnika jest niemożliwe. J. K. zeznał, iż biorąc pod uwagę oszacowaną wartość nieruchomości byłaby możliwość prowadzenia egzekucji mimo obciążenia nieruchomości hipoteką na rzecz banku, pozwoliłoby to na spłatę obciążenia hipotecznego a pozostała kwota w części przypadającej dłużnikowi podlegałaby egzekucji. Uzyskana zaś ze sprzedaży kwota w części przypadającej dłużnikowi pozwoliłaby przynajmniej częściowo spłacić zadłużenie wobec E. S., a więc zachowanie to co najmniej uszczupliło zaspokojenie wierzyciela. Ponadto świadek podał, iż żona dłużnika z całą pewnością miała świadomość toczącego się wobec jej męża postępowania egzekucyjnego z uwagi na fakt spisania w dniu (...) r. protokołu z jej udziałem, która to czynność odbyła się jeszcze przed skierowaniem przez nią wniosku o podział majątku.

Zeznania złożone w sprawie przez J. K. należy ocenić jako w pełni jasne, spójne i rzeczowe, jego relacja była obiektywna, szczegółowa, przekonująca i zgodna ze zgromadzonymi dowodami w postaci dokumentów. Dlatego też Sąd oparł się na nich w zakresie ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie. Należy także zauważyć, że J. K. jest osobą obcą dla oskarżonych i nie ma żadnego interesu w fałszywym obciążaniu ich.

Świadek E. S. złożyła zeznania w których przedstawiła okoliczności podpisania umowy z oskarżonym M. K. na wybudowanie domu z drewnianych bali w W., zeznała, iż oskarżony wziął pieniądze na cały dom. Jak podała oskarżony

nie wywiązał się z umowy i była zmuszona wziąć nowego wykonawcę, celem dokończenia robót rozpoczętych przez M. K., co wiązało się z dodatkowymi wydatkami. E. S. zeznała, iż w (...)r. złożyła pozew przeciwko oskarżonemu o poniesione koszty około (...) złotych i w (...). Sąd wydał nakaz zapłaty, zobowiązując go do spłacenia należności w terminie 2 tygodni. Świadek podała, iż następnie złożyła wniosek do komornika sądowego o egzekucję, okazało się, że oskarżony nie posiada żadnego majątku, jednak ujawniono mieszkanie w bloku stanowiące współwłasność małżeńską i jej pełnomocnik wniósł o zniesienie współwłasności małżeńskiej, żeby dokonać sprzedaży udziału w mieszkaniu. Jak zeznała M. K. jednak ponownie wyzbył się majątku – jego żona wniosła o fikcyjną separację i podział majątku, a oskarżony zrzekł się całego majątku na jej rzecz.

Zdaniem Sądu zeznania złożone w sprawie przez E. S. są wiarygodne jako spójne, logiczne, szczere i korespondujące z pozostałym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie materiałem dowodowym. Znajdują poparcie w zeznaniach świadka J. K. oraz w dowodach z dokumentów.

Sąd dał ponadto pełną wiarę pisemnej opinii (operat szacunkowy) sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego P. K. - dotyczącej określenia wartości rynkowej spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr (...) w udziale 1/2 położonego w R. przy ul. (...). Biegły w opinii tej oszacował wartość rynkową prawa do wskazanego powyżej lokalu na kwotę 275 240 zł, zaś 1/2 udziału w tym prawie na kwotę 137 620 zł. Wskazana opinia jest jasna, obiektywna i fachowa, została sporządzona przez osobę wykwalifikowaną z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego. Ponadto biegły P. K. opiniując ustnie na rozprawie podtrzymał w całości treść sporządzonej przez siebie w przedmiotowej sprawie opinii pisemnej.

Sąd dał również wiarę pisemnej opinii sądowo – psychiatryczno – psychologicznej dotyczącej M. K. sporządzonej przez dwóch biegłych psychiatrów – H. M. i K. W. oraz psycholog – S. P.. W oparciu o analizę akt sprawy, badanie sądowo – psychiatryczno – psychologiczne biegli nie stwierdzili u oskarżonego objawów klinicznych choroby psychicznej, rozpoznali natomiast osobowość nieprawidłową. Zaopiniowali również, iż w czasie czynu oskarżony posiadał zachowaną zdolność do rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Opinia ta jest pełna, jasna, obiektywna, nadto sporządzona została przez wykwalifikowanych biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii.

Ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie oparł się również o kserokopie akt Sądu Okręgowego w (...)sygn. (...) kserokopie akt komorniczych sygn. (...) oraz sygn. (...) dokumentację bankową, akta sprawy Sądu Okręgowego w R. o sygn. (...)i sygn. (...)

Sąd uznał również za wiarygodne zgromadzone w aktach sprawy i ujawnione na rozprawie dowody z dokumentów wskazane wyżej jako podstawa poczynionych ustaleń faktycznych. Zostały one bowiem sporządzone przez powołane do tego podmioty w zakresie ich kompetencji, w sposób rzetelny, szczegółowy i zgodny z prawem, a ich treść, zarówno co do autentyczności jak i rzetelności, nie budziła wątpliwości Sądu, tym bardziej, że żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Oskarżony M. K. stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., zaś oskarżona A. K. stanęła pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Zgodnie z brzmieniem art. 300 § 2 k.k. odpowiedzialności karnej podlega ten, kto w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem.

Przedmiotem ochrony przepisu art. 300 § 2 k.k. są interesy majątkowe wierzyciela (lub wierzycieli) przed działaniami dłużnika udaremniającymi lub uszczuplającymi zaspokojenie jego roszczeń majątkowych, a ponadto

ponadindywidualny interes społeczny w postaci przestrzegania zasad uczciwości i rzetelności w sprawach majątkowych, w szczególności w obrocie gospodarczym oraz powaga orzeczeń organów państwowych.

W wyroku z dnia 22 września 2005 roku sygn. akt III KK 140/05 (OSNwSK 2005/1/1731) Sąd Najwyższy podkreślił, iż „przepis art. 300 § 2 k.k. (...) cechuje złożony charakter znamion. Przewiduje on liczne formy czynności sprawczych – usuwa, ukrywa, zbywa - itd., jako przedmiot znamion czynnościowych czy inaczej przedmiot bezpośredniego działania wskazuje "mienie zajęte lub zagrożone zajęciem". Treść przepisu określa niezbędną dla przypisania odpowiedzialności karnej sprawcy postać winy, przewidując, iż działanie jego musi stanowić realizację celu, jakim jest udaremnienie wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego”.

Do kompletu znamion przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. należy także spowodowanie skutku w postaci "udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia swojego wierzyciela". Materialny charakter tego przestępstwa wynika wprost z przytoczonego sformułowania.

Przenosząc powyższe rozważania natury prawnej na grunt przedmiotowego stanu faktycznego należy stwierdzić, iż M. K. swoim zachowaniem w pełni zrealizował znamiona występkę określonego w treści przepisu art. 300 § 2 k.k.

W stosunku do wymienionego wydane zostało bowiem orzeczenie - nakaz zapłaty z dnia(...) r., sygn. akt(...), przez Sąd Okręgowy w R. którym zobowiązano go do zapłacenia E. S. kwoty (...)zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia (...) r. oraz zwrotu kosztów procesu we wskazanej kwocie na rzecz wymienionej w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty.

M. K. miał świadomość wydanego wobec niego orzeczenia sądowego, albowiem jego odpis został mu doręczony w dniu (...)roku, co potwierdził on własnoręcznym podpisem na zwrotnym potwierdzeniu odbioru dokumentu, ponadto złożył on sprzeciw od tego orzeczenia. Wymieniony miał również pełną świadomość, że przeciwko niemu toczy się postępowanie egzekucyjne na podstawie wskazanego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, w wyniku którego doszło do zajęcia jego udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego, na co może wskazywać fakt, iż był obecny wraz z żoną podczas przeprowadzania czynności w związku z prowadzoną egzekucją w miejscu ich zamieszkania – w mieszkaniu przy ul. (...) w R. – w dniu (...) r., co potwierdzają ich własnoręcznie złożone na protokole sporządzonym z tejsze czynności podpisy.

Pomimo pełnej świadomości faktu wydanego nakazu zapłaty i toczącego się przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, M. K. darował zajęty składnik swojego majątku w postaci udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego swojej żonie A. K. – wyraził na to zgodę w odpowiedzi na pozew z dnia (...). i ponownie podczas rozprawy przed Sądem Okręgowym w R., sygn. akt(...), w dniu (...)

Dokonując wskazanego darowania składnika swojego majątku, M. K. działał w celu udaremnienia wykonania prawomocnego orzeczenia sądowego w postaci wymienionego wyżej nakazu zapłaty, zmierzając do wyłączenia ze swego majątku udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego, będącego przedmiotem egzekucji.

Działaniem swoim zrealizował on przyjęty przez siebie zamiar udaremnienia wykonania prawomocnego orzeczenia sądowego, poprzez darowanie należącego do niego udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego. Nie posiadał on bowiem żadnego innego elementu majątkowego, w stosunku do którego możliwym byłoby skierowanie egzekucji komorniczej, zaś kwota stanowiąca wartość jego udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego umożliwiłaby chociaż częściowe zaspokojenie wierzyciela, stąd też uszczuplił on zaspokojenie wierzyciela E. S..

W związku zaś z faktem, iż oskarżony dopuścił się w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru zachowań realizujących znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 300 § 2 k.k., zachowania te należało uznać za jeden czyn zabroniony popełniony w warunkach czynu ciągłego z art. 12 k.k.

Zgodnie zaś z treścią art. 18 § 3 kk odpowiada za pomocnictwo, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji. Odpowiada za pomocnictwo także ten, kto wbrew prawemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zaniechaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie.

Pomocnictwo jest niesprawczą formą współdziałania i polega na ułatwieniu innej osobie popełnienia czynu zabronionego.

Zachowanie bezpośredniego wykonawcy nie stanowi elementu znamion pomocnictwa, obejmuje ono jedynie zachowania polegające na ułatwieniu innej osobie popełnienia czynu zabronionego. Ponadto dla realizacji znamion pomocnictwa nie jest konieczne by bezpośredni wykonawca popełnił czyn zabroniony. O realizacji pomocnictwa decyduje wypełnienie znamion czynnościowych, które ułatwiają innej osobie popełnienie czynu zabronionego.

O dokonaniu pomocnictwa decyduje zatem wyłącznie realizacja znamion tej postaci niesprawczej formy współdziałania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2002 r., IV KKN 109/00, LEX nr 56086).

Pomocnictwo może zostać udzielone w czasie poprzedzającym podjęcie czynności związanych z popełnieniem czynu zabronionego, w trakcie przygotowania, usiłowania lub dokonywania czynu zabronionego przez inną osobę.

Jak wynika z art. 18 § 3 k.k., pomocnictwo jako formę współdziałania cechuje umyślność. Wskazuje na to użycie w treści omawianego przepisu sformułowania „kto w zamiarze aby inna osoba”. Ustawodawca nie rozróżnia w tym przypadku rodzaju zamiaru niezbędnego do zaistnienia pomocnictwa przyjmując, zarówno zamiar bezpośredni jak i ewentualny.

Udzielający pomocy obejmować musi świadomością to, że podejmując określone czynności lub niewykonując ciążącego na nim obowiązku niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego w ten sposób ułatwia innej osobie popełnienie czynu zabronionego oraz obejmować świadomością, że czyni to w odniesieniu do konkretnego, scharakteryzowanego w odpowiednim przepisie części szczególnej lub przepisie pozakodeksowym czynu zabronionego.

Udzielający pomocy musi zatem obejmować świadomością zarówno prawną charakterystykę czynu zabronionego, którego popełnienie ma zamiar ułatwić, oraz mieć świadomość znaczenia swojego zachowania (działania lub zaniechania), w tym w szczególności tego, że stanowi ono ułatwienie popełnienia czynu zabronionego przez inną osobę (por. P. Kardas, *Teoretyczne...*, s. 632-633; wyrok SN z 28 października 1976 r., III KR 257/76, OSNPG 1977, z. 11, poz. 95).

Nie ulega bowiem wątpliwości na gruncie zaistniałego w niniejszej sprawie stanu faktycznego ustalonego na podstawie wiarygodnego materiału dowodowego, że A. K. swoim zachowaniem – złożeniem w dniu (...) r. przez swojego pełnomocnika w Sądzie Rejonowym w R. pozwu z dnia (...)r. o orzeczenie separacji i dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie jej w całości prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w R. bez obowiązku spłaty M. K., a następnie podtrzymaniem żądań pozwu na rozprawie w dniu (...) r. sygn.(...) ułatwiła swojemu mężowi oskarżonemu M. K. popełnienie czynu zabronionego z art. 300 § 2 k.k. Należy bowiem wskazać, że nie posiadał on żadnego innego elementu majątkowego, w stosunku do którego możliwym byłoby skierowanie egzekucji komorniczej, zaś kwota stanowiąca wartość jego udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego umożliwiłaby chociaż częściowe zaspokojenie wierzyciela, stąd też swoim działaniem uszczuplił on zaspokojenie E. S.. W związku z powyższym, mając na uwadze stworzoną przez zachowanie oskarżonej obiektywnej możliwości dla M. K. nie ulega wątpliwości, że doszło do ułatwienia mu popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 k.k.

A. K. działała ponadto umyślnie – zdawała sobie sprawę z toczącego się przeciwko jej mężowi postępowania egzekucyjnego, miała ona świadomość tego, że M. K. darując jej składnik swojego majątku w postaci udziału we własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego udaremni wykonanie nakazu zapłaty opatrzonego

klauzulą wykonalności i uszczupli zaspokojenie swojego wierzyciela. O powyższym świadczy również fakt, że złożyła wskazany pozew w niedługim czasie po tym jak dowiedziała się o zajęciu nieruchomości – odebrała zawiadomienie o zajęciu w dniu (...) r., była także obecna podczas przeprowadzania czynności w związku z prowadzoną egzekucją w miejscu jej zamieszkania – w mieszkaniu przy ul. (...) w R. – w dniu (...) r., co potwierdza jej własnoręcznie złożony na protokole sporządzonym z tejże czynności podpis, ponadto oskarżona w dniu (...)r. złożyła sprzeciw na zajęcie wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości, a w dniu (...) r. złożyła wniosek o umorzenie postępowania.

Powyższe przekonuje, że A. K. wypełniła ustawowe znamiona umyślności zachowania w niesprawczej formie współdziałania w postaci pomocnictwa, gdyż miała ona zamiar ułatwienia M. K. popełnienia czynu zabronionego.

W związku zaś z faktem, iż oskarżona dopuściła się w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru zachowań realizujących znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 2 k.k., zachowania te należało uznać za jeden czyn zabroniony popełniony w warunkach czynu ciągłego z art. 12 k.k.

Sąd dokonał ponadto modyfikacji opisów czynów zarzucanych oskarżonym – zgodnej z poczynionymi powyżej ustaleniami, przyjmując, co do czynu zarzucanego M. K., iż oskarżony działając w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Okręgowego w R. uszczuplił zaspokojenie wierzyciela E. S., natomiast co do czynu zarzucanego A. K., iż oskarżona działając poprzez swego pełnomocnika złożyła w Sądzie Okręgowym w R. I Wydział Cywilny pozew o orzeczenie separacji i dokonanie podziału majątku wspólnego przez co ułatwiła M. K. działającemu w celu udaremnienia wykonania opisanego wyżej orzeczenia Sądu Okręgowego w R. uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela E. S..

Czyn popełniony przez oskarżonego M. K. był zawiniony, zaś stopień winy należy uznać za znaczny. Wymieniony bowiem, z uwagi na posiadany przez siebie wiek i doświadczenie życiowe, był w pełni świadom charakteru podejmowanych przez siebie działań. Zgromadzony materiał dowodowy nie wskazuje ponadto, aby po stronie oskarżonego zaistniały okoliczności wyłączające jego winę, zaś w chwili popełnienia czynu M. K. był w pełni poczytalny, w związku z czym miał możliwość rozpoznania znaczenia swojego czynu i mógł pokierować swoim postępowaniem. Mimo tego w sposób w pełni świadomy zdecydował się na naruszenie norm prawa karnego.

Jako znaczny należy również ocenić stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez M. K.. Na niniejszą ocenę wskazuje szereg okoliczności stanu faktycznego związanych z charakterem podejmowanych przez oskarżonego działań, a w szczególności rodzaj naruszonego dobra, którym oprócz interesów majątkowych wierzyciela była powaga prawomocnego orzeczenia sądowego.

Mając na uwadze powyższe argumenty natury faktycznej i prawnej, Sąd uznał oskarżonego M. K. za winnego popełnienia czynu z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 37a k.k., skazał go na karę grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

Kara ta w powyższym wymiarze, zdaniem Sądu, będzie stanowić dla oskarżonego realną dolegliwość, co ważne jest nie tylko z punktu widzenia celów zapobiegawczych i wychowawczych, które ma osiągnąć kara w stosunku do oskarżonego, ale również będzie pełnić istotną rolę z punktu widzenia kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, czyniąc zadość poczuciu społecznej sprawiedliwości.

Sąd jako okoliczność obciążającą wziął pod uwagę fakt uprzedniej karalności oskarżonego za przestępstwa.

Wymierzona oskarżonemu kara grzywny w zakresie wysokości stawki dziennej grzywny, ustalona została z uwzględnieniem jego dochodów, warunków osobistych, rodzinnych i możliwości zarobkowych, w zakresie zaś liczby stawek dziennych, z uwzględnieniem znacznego stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu .

Zdaniem Sądu wymierzona kara grzywny powinna zapobiec powrotowi oskarżonego do przestępstwa.

Czyn popełniony przez oskarżoną A. K. był zawiniony, zaś stopień winy wymienionej należy uznać za znaczny. Wymieniona bowiem, z uwagi na posiadany przez siebie wiek i doświadczenie życiowe, była w pełni świadoma

charakteru podejmowanych przez siebie działań. Zgromadzony materiał dowodowy nie wskazuje ponadto, aby po stronie oskarżonej zaistniały okoliczności wyłączające jej winę, nie ujawniły się również żadne wątpliwości co do poczytalności oskarżonej A. K.. Mimo tego w sposób w pełni świadomy zdecydowała się na naruszenie norm prawa karnego.

Jako znaczny należy również ocenić stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez A. K.. Na niniejszą ocenę wskazuje szereg okoliczności stanu faktycznego związanych z charakterem podejmowanych przez oskarżoną działań, a w szczególności rodzaj naruszonego dobra, którym oprócz interesów majątkowych wierzyciela była powaga prawomocnych orzeczeń sądowych.

Mając na uwadze powyższe argumenty natury faktycznej i prawnej, Sąd uznał oskarżoną A. K. za winną popełnienia czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 37ak.k., skazał ją na karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

Kara ta w takim wymiarze, zdaniem Sądu, będzie stanowić dla oskarżonej realną dolegliwość, co ważne jest nie tylko z punktu widzenia celów zapobiegawczych i wychowawczych, które ma osiągnąć kara w stosunku do oskarżonego, ale również będzie pełnić istotną rolę z punktu widzenia kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, czyniąc zadość poczuciu społecznej sprawiedliwości.

Sąd przy wymiarze kary wziął pod uwagę fakt, iż A. K. nie była dotychczas karana, przestrzegała porządku prawnego. Czyn ten stanowił eksces w jej dotychczasowym życiu, niewątpliwie towarzyszył jej również zamiar ochrony rodziny – siebie i dzieci.

Wymierzona oskarżonej kara grzywny w zakresie wysokości stawki dziennej grzywny, ustalona została z uwzględnieniem jej dochodów, warunków osobistych, rodzinnych i możliwości zarobkowych, w zakresie zaś liczby stawek dziennych, z uwzględnieniem znacznego stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu .

Sąd mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, uznał, iż wystarczającym dla osiągnięcia wobec oskarżonej celów kary będzie wymierzenie kary grzywny. Zdaniem Sądu, kara ta, powinna zapobiec powrotowi oskarżonej do przestępstwa.

Na podstawie art. 627 k.p.k. Sąd zasądził od oskarżonych M. K. i A. K. na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. S. kwoty po 3936 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Jednocześnie Sąd na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. zasądził od M. K. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części w kwocie 1000 zł, zaś od A. K. w kwocie 700 zł, obciążając Skarb Państwa w pozostałym zakresie wydatkami związanymi z ich udziałem w sprawie.

SSR Katarzyna Baryła